

Helhetlig planlegging i kommunene – *hvordan lykkes med oppfølging av kommuneplanens handlingsdel i budsjett og økonomiplan*

**Seniorrådgiver Lill-Hege Nergård
Justis- og kommunalavdelingen**

Alta 18. og 19. september 2019

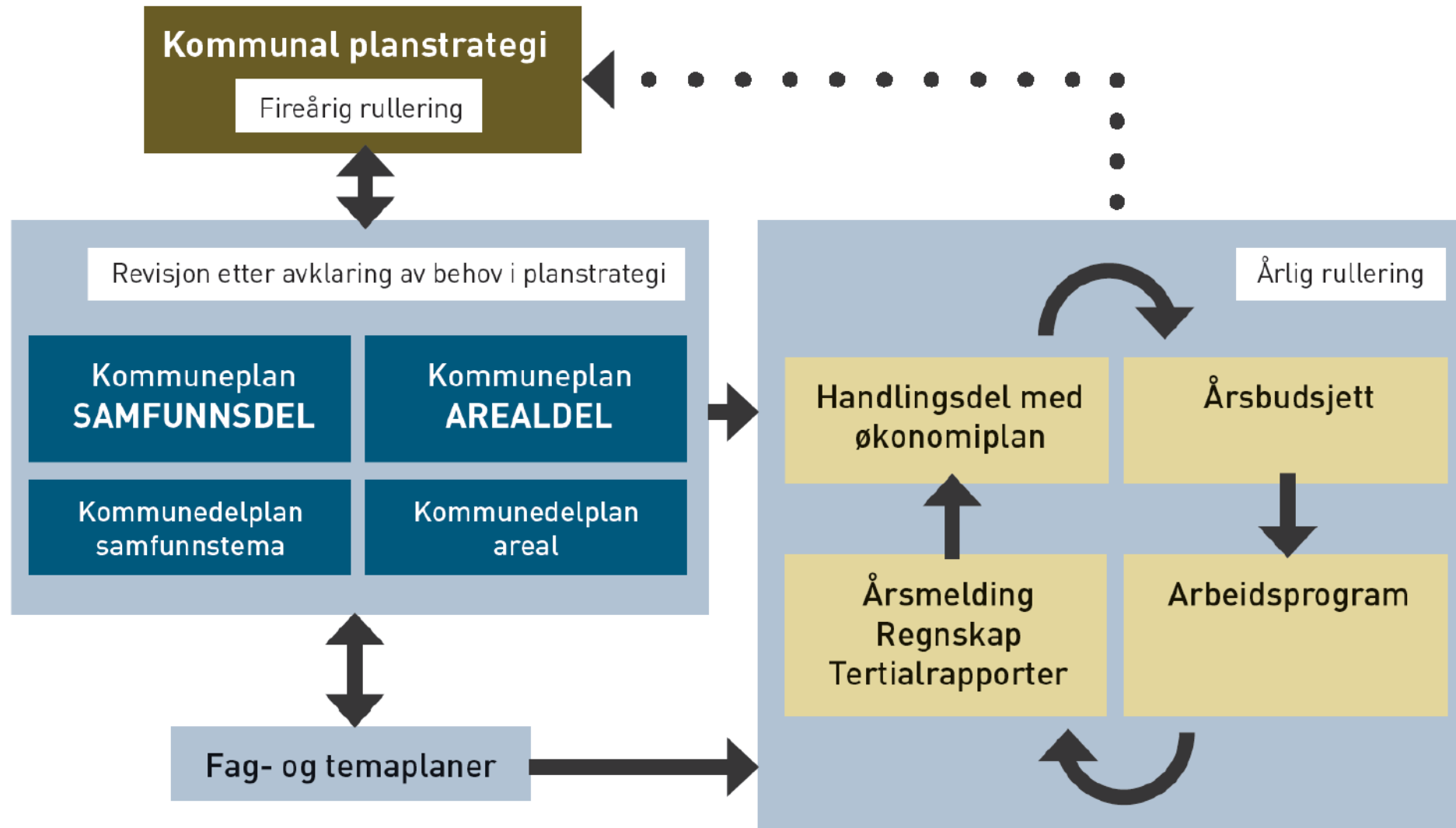

Fylkesmannen i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmarkku fylkkamánni
Tromssan ja Finmarkun maaherra*

23. sep
2019

«Årshjulet» og «fireårshjulet»

Tegnforklaring

☐ Ingen samfunnsplan

2007 og eldre

2008 - 2018

Finnmark

Troms

Nordland

Norrbottens län

Lapplands län

**Kart produsert:
7. august 2019.**

Kartet er utarbeidet hos Fylkesmannen i Troms og Finnmark.

**Hvorfor bør handlingsdelen
kobles med
økonomiplanen?**

- Det er logisk!
- Nødvendig for å skape en bedre helhet i kommunens styringssystem
- Oppnå bedre sammenheng mellom kommuneplanens langsiktige mål for utvikling og tjenesteleveranse og det økonomiske handlingsrommet
 - Tiltak/handlinger må prioriteres på bakgrunn av økonomiske rammer
 - Mulighetsrom for samfunnsutvikling -> uansett kommunestørrelse
 - Helhetlig målstyring -> fra langsiktig planlegging til virksomhetsplanlegging
- Bedre samkjørt regelverk
 - Ny kommunelov og plan- og bygningsloven

Kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven

§ 11-1. Kommuneplan

Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig. Økonomiplanen etter kommuneloven § 44 kan inngå i handlingsdelen

§ 11-2. Kommuneplanens samfunnsdel

Kommunedelplaner for temaer eller virksomhetsområder skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer. Handlingsdelen skal revideres årlig

Kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven

§ 11-3. Virkningen av kommuneplanens samfunnsdel

*Kommuneplanens handlingsdel gir grunnlag for kommunens **prioritering av ressurser, planleggings- og samarbeidsoppgaver** og konkretiserer tiltakene innenfor kommunens økonomiske rammer*

§ 11-4. Revisjon av kommuneplanens samfunnsdel og kommunedelplan og rullering av handlingsdel

*For den årlige rullering av kommuneplanens handlingsdel, jf. § 11-1, skal kommunen innhente synspunkter fra berørte statlige og regionale organer og andre som har ansvar for gjennomføring av tiltak i handlingsdelen. **Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling.***

Ny kommunelov med styrket kobling mellom kommuneplan og økonomiplan

§ 14-4 første og femte ledd i ny kommunelov:

- *Nytt krav: Økonomiplanen må vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp*
- *Økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven § 11-1 fjerde ledd*
- Økonomiplan og handlingsdelen har nå samme formål samme formål
- Plan- og bygningslovens krav til ettersyn av handlingsdelen er redusert fra 30 til 14 dager

**Hvordan kan
handlingsdelen kobles med
økonomiplanen?**

Utarbeidelse av plandokumenter – nå tre alternativer:

1. Utarbeide både økonomiplan og handlingsdel, eller
2. Utarbeide en handlingsdel hvor økonomiplanen integreres, eller
3. Utarbeide en økonomiplan som samtidig skal fungere som handlingsdel (nytt)
 - Praktisk og mindre ressurskrevende – samme formål
 - Forutsetning at økonomiplanen utformes slik at innholdet til handlingsdelen oppfylles
 - Økonomiplanen utformes etter kommunelovens krav

Uansett valg: ØP må vise hvordan mål fra langsiktig planlegging følges opp

Rapporter utarbeidet av Asplan Viak på oppdrag fra KMD og KS om koblingen

- Viser at kommunene gjør det ulikt
- Anbefalinger til hvordan kobling økonomiplan og handlingsdel kan styrkes

Link til rapportene:

[Storbyenes samfunnsplanlegging](#)

[Forholdet mellom kommuneplanens handlingsdel og økonomiplan i et velfungerende kommunalt plansystem](#)

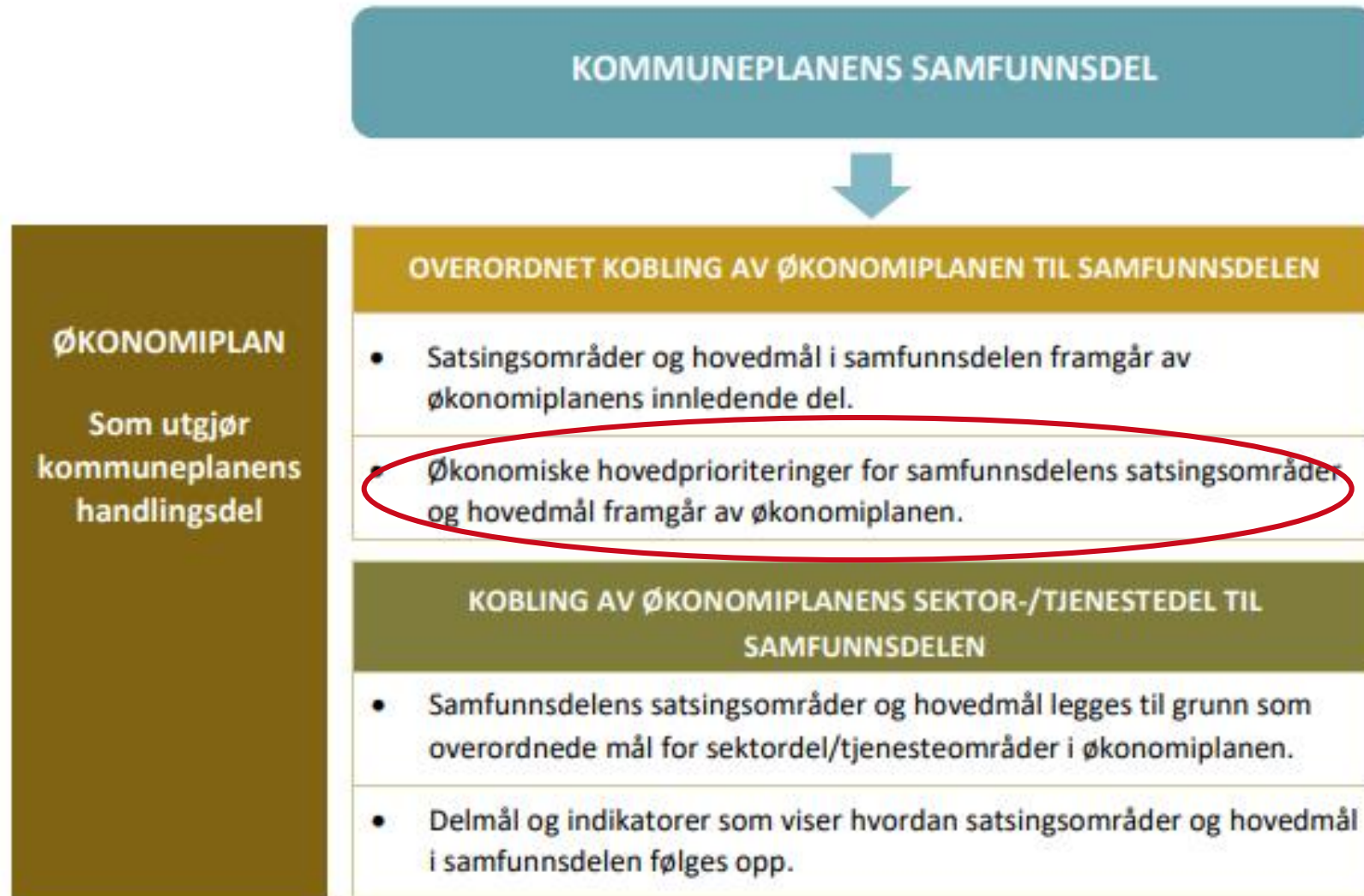

Hvordan har kommunene koblet handlingsdelen med økonomiplanen?

1. *Ren økonomiplan*
2. *Egen handlingsdel til kommuneplanen*
 - Eget dokument, men samordnet med økonomiplanen
 - Selvstendig kapittel i samfunnsdelen som forutsetter oppfølging i økonomiplan
3. *Handlingsdel til kommuneplanen integrert i økonomiplan*

Dersom økonomiplanen utgjør kommuneplanens handlingsdel:

Figur 5.1.4 Hovedelementer i økonomiplan som er koblet til kommuneplanens samfunnsdel og dermed utgjør kommuneplanens handlingsdel.

Eksempler fra noen kommuner:

Innholdsfortegnelse

HOVEDLINJER I HANDLINGSPROGRAMMET	
1. EN SKAPENDE BY MED AMBISJONER	
1.2 Visjon og posisjon	
1.2 Det kommunale styringssystem	
2. KLIMABUDSJETT	
3. UTVIKLINGSTREKK	
3.1 Demografiske utfordringer og vekst	
3.2 Økonomiske rammebetingelser	
3.3 Tilpasning til kommunens rammebetingelser	
4. FORUTSETNINGER FOR Å LYKKES	
4.1 Økonomisk handlefrihet sikres gjennom effektiv ressursbruk	
4.2 Attraktiv arbeidsgiver og en inkluderende organisasjon	
4.3 Ledende på smarte løsninger, digitalisering og innovasjon	
4.4 Samskaping er nøkkelen til god byutvikling	
5. OPPFØLGING AV KOMMUNEPLANEN	
6. HOVEDTALLENE I BUDSJETT FORSLAGET	
6.1 Budsjettskjema 1A - Driftsbudsjettet	
6.2 Budsjettskjema 1B - Driftsbudsjettet	
6.3 Investeringer i handlingsprogrammet	
7. SEKTORVISE PRIORITERINGER	
1. ØKONOMISEKTOREN	
1.1 Kort om tjenesten	
1.2 Hovedutfordringer	
1.3 Endrede forutsetninger	
1.4 Hovedprioriteringer	
1.5 Driftsbudsjett	
1.6 Investeringsbudsjett	
1.7 Oppfølging av kommuneplanens satsingsområder	
1.8 Kirkelig fellesråd	
2. OPPVEKSTSEKTOREN	
2.1 Kort om sektoren	
2.2 Hovedutfordringer	
2.3 Endrede forutsetninger	
2.4 Omprioriteringer	
2.5 Hovedprioriteringer	
2.6 Nye utredningsoppgaver	
2.7 Betalingssatser	
2.8 Driftsbudsjett	
2.9 Investeringsbudsjett	
2.10 Oppfølging av kommuneplanens satsingsområder	
2.11 Oppvekst Barnhage	
2.12 Oppvekst Barn- og familie	
2.13 Oppvekst Skole	

Oppvekstsektoren – periodemål og indikatorer:

2.10.2 Satsingsområde: Kompetanse for verdiskaping

Retningsmål: Kristiansand er en ledende kompetanseby hvor innbyggerne utvikler kompetanse

Periodemål	Indikator/målemetode	Siste måling	Mål 2019
Barn og unge får bedre læring og utvikling innen lesing	Andel elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver lesing 8. trinn	70,00	73,00
	Nasjonale prøver 5. trinn: Lesing, mestringsnivå 2 og 3		79,0
	Nasjonale prøver 9. trinn: Lesing, Mestringsnivå 3-5	82,2	83,0
Barn og unge får bedre læring og utvikling i regning	Nasjonale prøver 5. trinn: Regning, mestringsnivå 2 og 3	77,8	79,0
	Nasjonale prøver 8. trinn: Regning, andel	69,4 %	71,0 %

Satsingsområde

Kompetanse for verdiskaping

omhandler Kristiansands utvikling og tilrettelegging for næringsliv og kompetanse. Byens involvering i og evne til å ta i bruk samlede ressurser, produkter og kunnskap vil være avgjørende for byens attraktivitet, regional vekst og internasjonal konkurransevne.

Periodemål 2019–2022

Periodemål 2019–2022	Sektor
· Færre ungdom faller utenfor utdanning og arbeidsliv (18–24 år)	Alle
· Barn og unge får bedre læring og utvikling innen lesing	Oppvekst
· Barn og unge får bedre læring og utvikling i regning	Oppvekst
· Alle elver i Kristiansand har 1:1 tilgang på digitale verktøy som nettbrett/PC	Oppvekst
· Barn og unge mestrer grunnleggende ferdigheter	Oppvekst
· Barn og unge i Kristiansand har gode ferdigheter i realfag	Oppvekst
· Arbeidsmarkedet i Kristiansand er sikret like konkurransevilkår og det er lagt til rette for gode arbeidsplasser	Økonomi
· Kristiansand har et mangfold av kultur- og fritidsarenaer som legger til rette for utvikling og bruk av egen kompetanse	Kultur

Oppfølging i budsjettet:

- Mangelfullt at det ikke er beskrevet og tydeliggjort hvordan verken investeringstiltak eller driftstiltak henger sammen med de overordnede målene
- Tiltakene fra handlingsdelen er heller ikke oppsummert i egen tabell med oversikt over finansiering

Beløp i 1000	Handlingsprogram			
	2019	2020	2021	2022
Sum Innsparingstiltak	-2 900	-2 900	-2 900	-3 600
Nye tiltak				
Demografi skole	29 839	41 722	43 666	50 581
Demografi skole nullstilling	-33 568	-45 874	-49 487	-49 487
FDV Justvik skole korrigering	-1 871	-1 871	-1 871	-1 871
Gratis budd til elever i skoletiden- prøveprosjekt	250	500	250	0
Gratis SFO for funksjonshemmede	1 500	1 500	1 500	1 500
Integreringstilskudd skole	-626	-1 854	-2 762	-3 978
Justering av lønns- og prisvekst 2018 skole	380	380	380	380
Kartlegging av skolemat	200	0	0	0
Linjeleie	-19	-19	-19	-19
Mosby oppvekstsenter - midlertidige løsninger	6 500	5 500	1 300	0
Overføring av tilskuddsordning barn- og unge fra barn- og familie	1 348	1 348	1 348	1 348
Overføring til barn- og familie besparelse merkantil stilling	-100	-100	-100	-100
Overføring til barn- og familie lønnsmidler	-300	-300	-300	-300
Overføring til barn- og familie til prosjekt "Vanlig men vondt"	-200	-200	-200	-200
Reduserte drivstoffkostnader pga Elbiler - GPS	-53	-53	-53	-53
Reduserte drivstoffkostnader pga Elbiler - KSS	-22	-22	-22	-22
SFO midler redusert betaling spes. avd. 5 trinn overføres HS	-164	-164	-164	164
Statens pensjonskasse (SPK) endring i pensjon fra 10,8% til 10,92%	870	870	870	870
Statsbudsjett 2019 Midler til tidlig innsats	2 500	2 500	2 500	2 500
Statsbudsjettet 2018 - Tilskudd IKT opplæring i grunnskole	877	877	877	877
Tidlig innsats, øremerkede midler	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Tilskudd til Geitmyra matkultursenter	0	560	0	0
Wilds Minne skole -midlertidige løsninger	3 000	1 000	5 000	3 000
Økning SFO, ingen subsidiering av pris	-1 000	-2 000	-2 000	-2 000
Sum Nye tiltak	6 841	1 800	-1 787	690
Nye tiltak og tekniske justeringer	3 941	-1 100	-4 687	-2 910
Ramme 2019-2022	1 130 155	1 127 645	1 120 716	1 120 878

2.13.6 Nye tiltak

Demografi skole

Justering basert på oppdatert befolkningsprognose 2018.

Mosby oppvekstsenter - midlertidige løsninger

Mosby oppvekstsenter må flytte ut fra dagens tomt i forbindelse med bygging av nytt oppvekstsenter. Barnehagedelen etableres på Høietun, skoledelen ved Torridal skole på Hommerensiden. Kostnadene er innarbeidet for hele den midlertidige perioden og er basert på innhentet anbud.

Andre oppgaver i handlingsdelen:

2.10.4 Virkemiddel for å nå mål

Frivillighet og andre aktører

Frivillig sektor en viktig bidragsyter som gir et vesentlig supplement til den kommunale tjenesteproduksjonen. Utallige voksne engasjerer seg i barnehagenes og skolenes rådsorganer. I tillegg gis det bidrag på ulike måter fra en rekke frivillige organisasjoner - særlig knyttet til integreringsfeltet og aktivitet for barn og unge.

Oppvekstsektoren har et særlig samarbeid med Blå Kors og Homestart. Avtalene har en ramme for en ny tilskuddsordning, "Tilskudd til tiltak som berører barn og unge" med en ramme på 1,55 mill. kr. Oppvekstsektoren har også et samarbeid med

En samlet oversikt over tilskuddsordninger fra Fylkesmannen i Troms og Finnmark. Tilskudd og tilskuddsordninger m.m.

2.6 Nye utredningsoppgaver

Andre plan- utredningsoppgaver:

- Barnehagebehovsplan rulleres årlig
- Revisjon av Kunnskapsløftet - fagfornyelsen
- Utredninger i forbindelse med Nye Kristiansand
- Strategiske kompetanseplaner for barnehage- og skolesektoren

Vår vurdering av planer hvor økonomiplanen utgjør handlingsdelen:

HØP 2019-2022/budsjett 2019 for Hammerfest kommune	
Overbyggende kobling til KPS	Tydelig
Synlig kobling mellom satsingsområder/mål i KPS og økonomiske hovedprioriteringer	Tydelig. Men svakhet at tiltak som ikke krever investeringer eller politisk vedtak er utelatt
Sektorenes vurdering av hvilke mål i KPS som angår egen virksomhet	Mangler. Burde vært en tydelig oversikt over sektoransvaret i tabellen
Synlig sektorvis oppfølging av mål i KPS (periodemål og indikator for måling av måloppnåelse)	Delvis. Det finnes prioriterte investeringstiltak til en rekke strategier. Men ingen indikatorer på måloppnåelse

MÅL, STRATEGIER OG TILTAK					
1. Alle innbyggere opplever trygghet, mestrer hverdagen, og har flere aktive leveår med god helse.					
Strategier og tiltak	Tidspunkt	2019	2020	2021	2022
1.A Tiltettelegge tjenestene slik at innbyggere kan ha ansvar for eget liv, være aktive i eget liv med sine egne ressurser og ha langt med i eget liv.					
01.A.01 - Mellomstøttet omsorgsbolig		✓			
01.A.07 - Hovedplan vann og avløp		✓	✓	✓	✓
01.A.08 - Opprustning fortau/ gatelys		✓	✓	✓	✓
01.A.21 - Kjøkkensvinn, omgjøring til holdningsbemannet		✓			
01.A.22 - Etalere unilov		✓	✓		
01.A.24 - Idrettssvinn 65		✓	✓		
01.A.25 - Økte driftsmidler kommunenheten		✓	✓	✓	✓
01.A.26 - Driftsmidler Tjenesten for faglig kompetanse		✓	✓	✓	✓
01.A.27 - Økte utgifter på kjøp av tjenester Tjenesten for		✓	✓	✓	✓
01.A.28 - Økning av driftsmidler Rypejord sykkelstasjon		✓	✓	✓	✓
01.A.29 - Økte driftsmidler Kjøkkensvinn		✓	✓	✓	✓
01.A.30 - Reduksjon Frimarkensvinn, drift i 4 måneder i 20		✓	✓	✓	✓
01.A.31 - Opprettelse av Stensrudstun bygg D		✓	✓	✓	✓
01.A.33 - Opprettelse av Stensrudstun bygg A/B		✓	✓	✓	✓
01.A.34 - Reduksjon av tilskudd behandlingsprosjekt		✓	✓	✓	✓
01.A.35 - Økte brukstetninger helse og omsorg		✓	✓	✓	✓
01.A.37 - Nærliggende av 1 levested i Tjenesten for faglig kompetanse		✓	✓	✓	✓
01.A.38 - Utviklet line FD bygget (samlingsstasjon av helse)		✓	✓	✓	✓
01.A.39 - Opprettelse av Mellomstøttet omsorgsbolig		✓	✓	✓	✓
01.A.40 - Økning i antallet omsorgsboliger		✓	✓	✓	✓
01.A.41 - Opprettelse av Stensrudstun omsorgsbolig		✓	✓	✓	✓
1.B Legge til rette for livsdagestrategi og vellysteteksologi som støtter den enkelte behov gjennom alle livsfaser					
01.B.01 - Økte utgifter midlertidig Hjemmetjenesten		✓	✓	✓	✓
01.B.02 - Opprettelse av 2 levested i Ergo- og fysioterapi		✓	✓	✓	✓
01.B.04 - Tiltettelegging for personer med nedsatt helse		✓	✓	✓	✓
1.C Prioritere behandlingsområde, forebyggende og rehabiliterende aktiviteter for alle aldersgrupper, med vekt på livstidsaktivitet					
01.C.01 - Økte driftsmidler Fag og forebygging		✓	✓	✓	✓
01.C.02 - Økte utgifter BPA Hjemmetjenesten		✓	✓	✓	✓
01.C.03 - Bortfall av fastlønnstilskudd Ergo- og fysioterapi		✓	✓	✓	✓
1.D Styrke frisklivsvilkenhet ved å støtte til mange levevis, god ernæring og fysisk aktivitet til den enkelte og befolkningen					
1.E Fremme frisklivsvilkenhet som tema i kommunens planer på alle nivå					
1.F I ettervinnarbeid skal gode overganger med livsdagestrategi, tilpasset jobb og bolig skapes					
01.F.01 - Økning driftsmidler Montenegro bar- og levested		✓	✓	✓	✓
01.A.07 - Hovedplan vann og avløp Hovedplan for vann og avløp revideres med formål og å ta ned planen fra 40 mill pr år til kr 27 mill pr. år.					
01.A.08 - Opprustning fortau/ gatelys I forbindelse med realisering av vedtatte Vei, Vann og Avlopsplaner (VVA) er det ønskelig å samkjøre disse aktivitetene med også rehabilitering av fortau og gatelys. Regelverket for kostnader på VA tilsier at gatelys og fortau ikke belastes VA, men det vil være naturlig å foreta nødvendige områderinger uthattninger mens arbeidene med VVA pågår					

HØP 2019-2022 for Lyngen kommune

Overbyggende kobling til KPS	Tydelig. Her finnes både delmål og tiltak til hovedmålene tidlig i dokumentet
Synlig kobling mellom satsingsområder/mål i KPS og økonomiske hovedprioriteringer	Delvis synlig. Det er satt finansiering bak enkelte tiltak. Men vanskelig å spore hvilke tiltak som kommer fra mål i KPS.
Sektorenes vurdering av hvilke mål i KPS som angår egen virksomhet	Synlig for enkelte satsingsområder (næringsutvikling – ramme 6 i HØP)
Synlig sektorvis oppfølging av mål i KPS (periodemål og indikator for måling av måloppnåelse)	Synlig for enkelte satsingsområde. Har ikke periodemål, men har delmål for budsjettåret 2019 (næringsutvikling – ramme 6 i HØP)

1.2.1 Satsingsområder og tiltak 2019-2022

Overordnede målsetninger er utfordrende å følge opp med det økonomiske handlingsrommet kommunen har. Hoveddelen av de økonomiske ressursene er bundet opp til ordinær drift, derfor er mye av satsningsområdene innarbeidet i dette. Eksempelvis fører en større andel av eldre mennesker i kommunen til at mesteparten av driften er rettet mot områder som ligger utenfor politiske satsingsområder.

Kommunen utfører en rekke handlinger knyttet til satsningsområdene som er innbakt i driftsbudsjettet. Flere av disse tiltakene retter seg til mer enn et av satsningsområdene på samme tid. Eksempel på dette er prosjekt skolemåltid og fysisk aktivitet i Lyngen skolen, arbeid med entreprenørskap, utvikling av sentrumsplan m.m. Dette kommenteres videre innenfor de ulike rammene.

Si noe om det økonomiske handlingsrommet i HØP

Investerings- og driftsbudsjettet:

1.2.1.1 Næringsutvikling og sysselsetting

Hovedmål:

- Lyngen skal være en offensiv ja-kommune til all næringsetablering.
- Lyngen kommune skal fremstå som den mest attraktive kommunen i Troms for eksisterende og nye næringsaktører, herunder være en populær destinasjon for naturbasert reiseliv, opprettholde landbruksnæringen blant de sterkeste i regionen og styrke havbruksnæringen.

Sammen med eksisterende næringsliv skal man stimulere gründere, slik at de får utvikle seg og kan skape sin egen arbeidsplass. Det er god sysselsetting i kommunen, og det må jobbes for at dette opprettholdes.

Delmål - næringsutvikling

- Sørge for kortest mulig tid fra ide til realitet.
- Ha byggeklare attraktive næringsarealer.
- Tilrettelegge for gründervirksomhet.
- Gjøre barn og unge oppmerksomme på arbeidsmuligheter i kommunen.
- Ivareta eksisterende næringer.
- Samarbeide med beitenæringene om en bærekraftig utvikling av reiselivet.
- Aktivt å utvikle entreprenørskap i skolen
- Legge til rette for et variert og bærekraftig næringsliv.
- Utvikle de naturgitte forutsetningene for naturbasert reiseliv.
- Styrke havbruksnæringens og fiskerinæringens kår i kommunen
- Tilrettelegge for gode havner og tjenester i disse
- Samarbeid med Nord-Troms regionen og Tromsø-regionen innen næringsutvikling

Tiltak:

- Oppgradering/utbedring av kommunale kaier
- Utvikling av nye næringsareal
- Oppgradering av kommunale veier
- Oppgradering av kommunale vann- og avløpsanlegg
- Lyngenløftet – seminarer for næringslivet
- Ta initiativ til en satsing på markedsføring og omdømmebygging i samarbeid med næringslivet og regionen for øvrig.
- Tilby lærlingeplasser
- Bidra og delta i interkommunale prosjekter
- Gi alle elever i Lyngen en innføring i entreprenørskap
- Interkommunalt samarbeid om prosjektet entreprenørskap i skolen
- Lyngenløftet – styrke bostedsattraktivitet
- Digitalisering av innbyggertjenester

Regnskapsskjema 2B – investering i anleggsmidler	Budsjett 2019	Økonomiplan			
		2020	2021	2022	
OPPGRADERING KOMMUNALE VEIER	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	
RÅDHUS	16 000 000				
LYNGENLØFTET	500 000	0	0		
AVLØPSSEKTOREN - OPPGRADERING	0	3 000 000	2 500 000	2 500 000	
VANNLEDNINGSNETT - OPPGRADERING	0	13 000 000	13 500 000	2 000 000	
OPPGRADERING LYNGEN KIRKE	500 000	500 000	500 000	500 000	
VELFERDSTEKNOLOGI	1 000 000				
ELEV- OG ANSATTE PC	100 000	100 000	100 000		
SKOLE OG BARNEHAGE - digitale hjelpemidler	250 000	100 000	100 000	200 000	
UTEOMRÅDER BARNEHAGE OG SKOLE	200 000				
INDUSTRIUTLEIEBYGG ØRA	0	30 000 000			
LENANGEN BRANNSTASJON - UTVIDELSE			4 000 000		
INNØSNING FESTEIEIENDOMMER OVF	18 000 000				
SOLAVSKJERMING LYNGSTUNET	200 000				
SOLHOVLIA - CARPORT	250 000				
GRØNVOLLVEIEN – NYTT KRYSS	2 500 000				
BRANN OG REDNING - HJELMER	250 000				
TEKNISK/BRANN - NYBYGG		15 000 000			
NYTT SAK- OG ARKIVSYSTEM	1 000 000				
SUM ANLEGGSMIDLER	44 750 000	65 700 000	24 700 000	9 200 000	

2.6 Ramme 5 – Teknisk drift

Budsjettområdet omfatter forvaltning, drift og vedlikehold av kommunens eiendomsmasse, vann og avløp, byggesak, kart og oppmåling, samt brann og feiing.

Budsjettramme 2019

	Budsjett 2018	Konsekvens- justert budsjett 2019	Budsjett- forslag 2019
Ramme: 5 TEKNISK DRIFT			
4400 BYGG OG ANLEGG, PROSJEKTER	200	200	200
4410 BYGG OG ANLEGG	16 363	14 179	15 755
4412 FORVALTNING TEKNISKE TJENESTER	3 678	2 391	2 391
4710 VANN OG AVLØP	-1 029	-2 210	-2 210
4810 FEIING OG BRANNBEREDSKAP	2 967	4 100	4 770
Sum ramme: 5 TEKNISK DRIFT	22 179	18 660	20 906

Tiltak 2019:

Ramme 5:	2019
Teknisk - etterslep vedlikehold veilys	200
Bygg og anlegg - telekostnader tilvisningsboliger	40
Lyngsdalen - brannvarsling	200
Lyngsdalen - vindu, oljetank	150
Drift av off. toaletter og parkeringsplasser - renhold	100
Drift av off. toaletter og parkeringsplasser - brøyting	50
Teknisk - vakttelefon	130
Teknisk - Drift festivaltelt	15
Teknisk - Lyngenhallen klatrevegg	35
Teknisk - leasingbiler vaktmestere	150
Teknisk - renholdsleder	230
Innsparing renhold	-230
Feiing og brannberedskap - nye uniformer	80
Feiing og brannberedskap - nye dekk og vedlikehold brannbiler	120
Økt husleie Bibliotek/turistinfo	30
Festivalutstyr - leie av garasje	15
Eidebakken skole - ballnett mot bebyggelse	80

**Hvordan lykkes med
koblingen?**

Finne det økonomiske handlingsrommet:

- Samlet ressursfordeling i HØP (ikke fatte økonomiske bindende vedtak i delplaner)
- Utvikle administrative system (årshjul) for oppfølging av samfunnsdelen i økonomiplanen med handlingsdel -> årsresultat/budsjettmessige utfordringer vurderes før sektorenes arbeid med handlingsprogram/periodemål
- Arbeidet med HØP må skje i bredden i organisasjonen (integreere sektorene og planfolk)

Oppfølging av handlingsdelen i økonomiplan:

- Få til gode målstrukturer
 - Sammenheng mellom overordnede mål i KPS og operative mål i virksomhetene (periodemål)
 - Men – fordrer realistiske og målbare mål i KPS
- «Handlingsdelen som NAV»
 - Viktig med en synliggjøring av alle tiltak i handlingsdelen (se Tana)
 - Tiltak fra KPS vises i samlet tabell dersom felles HØP
 - Synliggjøre økonomiske tiltak fra KPS og oppfølging av periodemål også i drifts- og investeringsbudsjettet

Kommuneplanens handlingsdel for Tana kommune:

Handlingsdelen prioriterer tiltak etter følgende modell:

- A. Tiltak som må gjennomføres neste fire år. Det gjelder endringer og tiltak som er pålagt gjennomført i følge lov og regelverk, avtaler og tidligere vedtak. Merk at ikke alle A tiltak er lovpålagte, men anses som selvpålagte ut fra tidligere avtaler og vedtak.
- B. Tiltak som bør gjennomføres når man har ressurser til det. Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi ikke er pålagt å gjennomføre, men som vi ønsker å gjennomføre for å oppfylle egne visjoner og målsettinger
- C. Tiltak som vi vil vente med fordi man mener at andre behov er viktigere å dekke først. Dette gjelder endringer og nye tiltak som vi enten er pålagt eller som vi ønsker å gjennomføre, men som likevel vil vente med å gjennomføre fordi vi mener det finnes behov som er langt viktigere å dekke i fireårsperioden

Innenfor A og B er også tiltakene prioritert med nummerering. Denne nummereringen viser hvilke tiltak som man mener er viktigst å iverksette først. Endring av prioriteringene gjøres samtidig med årlig rullering av handlingsprogrammet.

Kommuneplanens handlingsdel omfatter ikke kommunedelplan for idretts- og fysisk aktivitet, veiplanen vann og avlop.

Oppfølging av handlingsdelen i økonomiplan:

- «Speilvendingsprinsippet»
 - Sektorene må ta et aktivt oppfølgingsansvar i arbeidet med HØP
 - Særs viktig dersom KPS er bygd opp etter tverrsektorielle satsingsområder
- Felles kunnskapsgrunnlag for samfunnsutvikling og sektorene i kommunen
 - HØP og planer må ikke bygge på ulike kunnskapsgrunnlag
 - Demografi, økonomiske forutsetninger, utfordringer for sektorene etc.

Oppsummert: Mange økonomiplaner inneholder en rekke elementer som tilsvarer en handlingsdel, men mangler den økonomiske koblingen

Noen spørsmål til refleksjon/diskusjon:

- Hvordan er koblingen mellom handlingsdelen og økonomiplanen i deres kommune?
 - Hva er utfordrende?
 - Hva lykkes dere med?
- Hvordan arbeider dere tverrsektorielt i deres kommune i handlingsprogramprosessen og i økonomiplanprosessen?
 - Samarbeider økonomi med plan for eksempel?

Takk for oppmerksomheten!